

Winston Churchill navrhoval svržení atomové bomby na Sovětský svaz

JIŘÍ HOŠEK

Podle nově zveřejněného svědectví chtěl legendární britský politik dát v roce 1951 Moskvě ultimátum. Pokud by ho komunistická velmoc odmítla, měla být použita atomová zbraň na jedno z 20 nebo 30 sovětských měst.

Byla neděle, 29. dubna 1951 a tehdejší vůdce opozice Jejího Veličenstva Winston Churchill popíjel na svém sídle v hrabství Kent šampaňské značky Pol Roger s generálním ředitelem New York Times Juliem Ochsem Adlerem. Debata byla natolik zajímavá, že o setkání Adler učinil oficiální zápis, který se teď našel, referuje londýnský The Times.

Upřímně řečeno, málokdo by si asi výroky tehdy 76letého válečného ministerského předsedy nepoznamenal, protože šlo skutečně o něco výjimečného. Churchill si stěžoval, že je tehdejší společná anglo-americká politika vůči SSSR slabá, místo aby byla agresivní. Sir Winston vzápětí dodal, že kdyby byl premiérem on (což se o pár týdnů později skutečně stalo) a dosáhl shody s americkou vládou, postavil by Rusy před ultimátum v podobě balíčku podmínek.

„Při předpokládaném odmítnutí by Kreml byl informován, že pokud si to nerozmyslí, shodíme atomovou bombu na jedno z 20 nebo 30 sovětských měst,“ poznamenal si Julius Ochs Adler. Churchill si představoval, že v takovém okamžiku by bylo civilní obyvatelstvo všech zmiňovaných měst evakuováno. Podle Adlera si Churchill myslel, že by Sověti zase odmítli a západní mocnosti by tak svrhly jednu bombu a případně další. „Taková panika by zajistila (určitě v případě třetího útoku) mezi ruským obyvatelstvem i u Kremlu, že naše podmínky budou splněny,“ dočteme se dále v Adlerově memorandu.

Než přinesli portské, si prý Winston Churchill posteskl, že Američané stejně nikdy nedají souhlas k takové preventivní válce a použili by vlastní nukleární zbraně jen coby odvetu.

„Asi to působí šokujícím dojmem, když chce někdo hodit na lidi atomovku. Na druhou stranu, pokud bych měl Churchilla bránit, tak jeho myšlenkou bylo vytvořit dostatečně věrohodně znějící hrozbu, kterou by potom nemusel dotáhnout do důsledků,“ píše v Timesech profesor Richard Toye z Exeterské univerzity. Byl to právě on, kdo v archivu New York Times Company Adlerův zápis ze setkání s Churchillem našel.

Britský vědec připomíná, že Churchill zvažoval nukleární útok na Sovětský svaz před srpnem 1949, než Moskva oznámila, že rovněž vyvinula jadernou zbraň. „Že si s touto myšlenkou pohrával ještě v roce 1951, je nové zjištění. V této době už můžeme jeho úsudek zpochybňovat,“ myslí si profesor Toye.